

Ikt.sz.: OTB/24-1/2012.

OTB-4/2012. sz. ülés
(OTB-61/2010-2014. sz. ülés)

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Oktatási, tudományos és kutatási bizottságának**
2012. április 10-én, kedden, 10 óra 10 perckor
a Képviselői Irodaház V. emelet 532. számú tanácstermében
megtartott üléséről

---

*A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend megállapítása, elfogadása</i>	5
<i>A Magyar Tudományos Akadémia beszámolója a magyar tudomány helyzetéről</i>	5
<i>Dr. Pálincás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének szóbeli kiegészítése</i>	5
<i>Kérdések, vélemények</i>	7
<i>Dr. Pálincás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének válaszai az elhangzottakra</i>	10
<i>Szavazás az általános vitára alkalmasságról</i>	14
<i>Az Országos Tudományos Alapprogramokról szóló 1997. évi CXXXVI. törvény módosításáról szóló T/6570. számú törvényjavaslat</i>	14
<i>Dr. Kis Norbert helyettes államtitkár szóbeli kiegészítése</i>	14
<i>Kérdések, észrevételek</i>	15
<i>Dr. Kis Norbert helyettes államtitkár válaszai az elhangzottakra</i>	16
<i>Határozathozatal</i>	18
<i>A bizottsági előadó kijelölése</i>	18
<i>Egyebek</i>	18

Napirendi javaslat

1. Az Országos Tudományos Alapprogramokról szóló 1997. évi CXXXVI. törvény módosításáról szóló törvényjavaslat (T/6570. szám)
Előadó: dr. Kis Norbert, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium felsőoktatásért felelős helyettes államtitkára
2. A Magyar Tudományos Akadémia beszámolója a magyar tudomány helyzetéről (Általános vita)
Előadó: dr. Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke
3. Egyebek

Az ülés résztvevői**A bizottság részéről****Megjelent**

Elnököl: **Pokorni Zoltán** (Fidesz), a bizottság elnöke és

Dr. Pósán László (Fidesz), a bizottság alelnöke
Osztolykán Ágnes (LMP), a bizottság alelnöke
Brájer Éva (Fidesz)
Cseresnyés Péter (Fidesz)
Demeter Zoltán (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz)
Kucsák László (Fidesz)
Pánczél Károly (Fidesz)
Pichler Imre László (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz)
Sági István (Fidesz)
Földi László (KDNP)
Michl József (KDNP)
Dr. Hiller István (MSZP)
Dr. Sós Tamás (MSZP)
Dúró Dóra (Jobbik)
Farkas Gergely (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Bodó Sándor (Fidesz) dr. Pósán Lászlónak (Fidesz)
Dr. Hoppál Péter (Fidesz) megérkezéséig Cseresnyés Péternek (Fidesz)
Révész Máriusz (Fidesz) megérkezéséig Brájer Évának (Fidesz)

Meghívottak részéről**Hozzászólók**

Dr. Pálincás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke
Dr. Kis Norbert, a Nemzeti Erőforrás Minisztérium felsőoktatásért felelős
helyettes államtitkára

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

Elnöki bevezető, a napirend megállapítása, elfogadása

POKORNI ZOLTÁN (Fidesz), a bizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a bizottság tagjait, illetve meghívott vendégeinket. Javaslom itt a vendégeinkkel való konzultáció alapján, hogy a napirendek sorrendjét fordítsuk meg, tehát szemben a kiküldött napirenddel, a javaslatom az, hogy elsőként a Magyar Tudományos Akadémia beszámolóját vitassuk meg. Tisztelettel köszöntöm is dr. Pálincás József elnök urat, és második napirendi pontunk legyen az OTKA-törvény, és szintén köszöntöm dr. Kis Norbert helyettes államtitkár urat.

Először azt a kérdést kell feltennem, hogy van-e más módosító javaslat, észrevétel a napirenddel kapcsolatban. *(Nincs jelzés.)* Nincsen.

Akkor így, ezzel a korrekcióval fogadjuk el a napirendet. Kérem, hogy aki egyetért, most szavazzon! *(Szavazás.)* Köszönöm, egyhangúlag elfogadtuk.

A Magyar Tudományos Akadémia beszámolója a magyar tudomány helyzetéről

Akkor még egyszer elnök úr, tisztelettel köszöntelek, örülök, hogy megvitathatjuk ezt a beszámolót, a képviselő hölgyek és urak megkapták, ha jól számolom, olyan tíz napja az anyagot. Tehát nyilván volt módjuk belenézni, de mindazonáltal nekünk hasznos lenne, ha elnök úr szóban is kiegészítené.

Dr. Pálincás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének szóbeli kiegészítése

DR. PÁLINCÁS JÓZSEF, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke: Köszönöm szépen, elnök úr. Köszöntöm a bizottság tagjait. Köszönöm, hogy a parlament és a bizottság ilyen gyorsan napirendre vette a jelentést. A korábbi években sajnos előfordult az is, hogy két beszámolót vitattak meg egyszerre. Így is 2009-ről és 2010-ről szól a beszámoló, tehát ezt tulajdonképpen szeretném hangsúlyozni, hogy a beszámolóban leírtak 2011-re vonatkozóan nem tartalmazznak adatokat.

A beszámoló a törvényi kötelezettségnek megfelelően a magyar tudomány helyzetéről és a Magyar Tudományos Akadémia munkájáról szól. Ennek megfelelően a beszámoló elhelyezi a magyarországi tudományos életet, a magyarországi tudományos teljesítményt a globális térben, elsősorban az európai kutatási térben, azaz bemutatja, hogy hol állunk különböző mutatók tekintetében Európában a ráfordítások tekintetében, az eredményesség tekintetében.

A ráfordítások tekintetében a felzárkózó országok között vagyunk, a kutatásfejlesztési ráfordítások Magyarországon az 1 százaléktól nagyon nehezen tudnak elrugaszkodni. Igaz, hogy az utóbbi években 1 százalék fölé mentünk, ami az 1 százalék alattihoz képest mindenképpen eredmény.

A kutatási eredmények tekintetében akár az ország tudományban megjelent publikációit tekintjük, akár az arra kapott hivatkozásokat, ami a felfedező kutatásokban mércéje valamilyen értelemben, vagy nagyrészt ez a mércéje a tudományos teljesítmény, a tudományos művek hatásainak, ebben a tekintetben Magyarország a középmezőnyben vagy a középmezőny fölött helyezkedik el. Tehát a magyar tudományos teljesítmény a cikkek számát és az erre kapott hivatkozások számát tekintve a finanszírozásánál jobb helyzetben van.

Ha megnézzük egy másik számot, amely szintén szerepel az anyagban, nevezetesen azt, hogy az European Research Council, az Európai Kutatási Tanács pályázatain magyar pályázók hány ösztöndíjat nyertek el, akkor azt látjuk, hogy ebben a térségben, Európának

ebben a régiójában és a később csatlakozott országok között Magyarország az első helyet foglalja el.

A magyarországi tudományos eredményeknek a trendje, azaz hogy ez nő, stagnál vagy csökken, már nem mutat ilyen biztató képet. Itt a cseh, szlovák versenytársaink eredményei azt mutatják, hogy a növekedés ezekben az országokban nagyobb. Ezekben az országokban egyébként a ráfordítás is jelentősen megnőtt.

A jelentésből - mint ezt korábban is már jeleztem, az előző beszámolóban - nagyon fontosnak tartom kiemelni azt, hogy a magyar tudomány- és fejlesztéspolitikában világosan különböztessük meg a felfedező kutatásokat, a fejlesztéseket és az innovációt. Ezek egymásra épülnek, kiemelkedő felfedező kutatások nélkül nincs fejlesztés és innováció sem, mert egyrészt nincsenek meg az alapjai, másrészt nem képezzük ki azokat a szakembereket, akik képesek a fejlesztésekben és az innovációban, ugyanúgy az első vonalban lévő eredményeket produkálni.

Ugyanakkor a felfedező kutatásokat más mércével kell mérnünk, mint a fejlesztést és az innovációt. Itt a nemzetközi megmértetés - néhány területtől eltekintve - az egyetlen mérce, a néhány területet úgy értem, hogy vannak olyan tudományterületek, amelyek speciálisan magyar vonatkozásúak. A magyar nyelvvel például aligha fognak Argentínában foglalkozni, és Argentínában aligha fognak hivatkozni a magyar nyelvvel kapcsolatos kutatásokra. Tehát itt is világossá kell tennünk, hogy a mérce a tudományterülettől is függ.

Ugyanakkor a fejlesztésekben és az innovációban, főképp az innovációban a mérce az, hogy egy eredmény hasznosul, vagy nem hasznosul.

A 2009-2010-es időszakban úgy érzem, hogy Magyarországon - és ezt a jelentésben le is írjuk - a források felhasználása nem volt elég hatékony. A források is szűkek voltak, de a felhasználásuk sem volt elég hatékony. A Magyar Tudományos Akadémián 2009-2010-ben, az itt ülő képviselők egy része korábban is parlamenti képviselő volt, jól tudják, megtörtént az előkészítése egy nagy átalakításnak 2009-ben a törvény elfogadásával, 2010-ben megtettük azokat az előkészületeket, hogy 2011-ben egy jelentős átalakítást hajtsunk végre. Az Akadémia 40 kutatóintézetéből és kutatóközpontjából 15 kutatóintézetet és kutatóközpontot hoztunk létre úgy, hogy azt gondolom, a kutatás feltételei javultak, az adminisztrációra pedig sokkal kevesebbet költünk.

Azt, hogy a magyar tudomány jelenleg is számon tartott és eredményes, azt gondolom, az elmúlt két évben három dolog mindenki számára igen világosan mutatta, hogy a Nobel-díjhoz mérhető három díjat kapott Magyarországon élő és alkotó tudós. Lovász László Kiotó-díja, Freund Tamás Agy-díja, európai Agy-díja, és legutóbb Szemerédi Endre Abel-díja mutatja azt, hogy visszautalva: mégiscsak egy bizottsági ülésen vagyunk, a magyar tudomány összes kiemelkedő személyisége nem halt még meg, és a magyar tudományban jelentős eredményeket érnek el kiemelkedő kutatók.

A jelentésből szeretném kiemelni a Magyar Tudományos Akadémiának azt a törekvését, amely egybeesik a kormány és a kormányok törekvéseivel, ez pedig a kiemelkedő fiatal kutatóknak időben történő kiemelése és annak megteremtése, hogy önálló kutatásokat végezzenek, és ehhez biztosíthassuk számukra a forrásokat. Arról a Lendület Programról beszélek, amelyet 2009-ben akadémiai forrással indítottunk el kicsiben, 5 kutató tért haza Magyarországra külföldről, illetve maradt egy vagy kettő, azt hiszem, már akkor is az itthon maradók közül került ki. Ez a program 2010-ben folytatódott. 2010-ben ugyancsak az Akadémia forrásaiból forrás-átcsoportosítással oldottuk meg azt, hogy a legkiemelkedőbb fiatalok Magyarországon pályát, lehetőséget lássanak maguk előtt, és ez nem egy egyéves ösztöndíj, hanem adott esetben egy teljes kutatói életpálya legyen. Ennek a programnak az egyik fontos elemének azt tartom, hogy hosszú távú lehetőséget biztosít, akkor természetesen, ha megfelelő eredményeket érnek el.

Ezt a programot 2011-ben az egyetemekre is kiterjesztettük, és 2012-ben is a pályázati kiírás már megtörtént, a pályázatok beérkeztek. Jelenleg folyik a pályázatok értékelése, és májusban remélem, hogy mintegy 25 új kutatócsoport jöhet létre olyan kiemelkedő fiatalok vezetésével, akikről nyugodtan állíthatjuk, hogy a világon bárhol megállják a helyüket, hiszen jó részük neves amerikai, angol vagy éppen ausztrál egyetemről tért haza Magyarországra.

A beszámoló nemcsak a Magyar Tudományos Akadémiáról, hanem az egész magyar tudományról szól. Ezért fontos megemlíteni azt, hogy a magyarországi egyetemek tudományos értékelése vagy tudományos teljesítményének bemutatása is ott van a beszámolóban. Szeretném hangsúlyozni, hogy ez az adott intézmény tudományos teljesítménye, elsősorban felfedező kutatásokban a tudományos teljesítménye. Ebből jól látszik, hogy a Magyar Tudományos Akadémia nyugodtan mondhatjuk, hogy az ország legnagyobb kutatásintenzív egyeteme, hiszen ha megnézzük az adatokat, mind a PhD-hallgatók számát, az egyetemen megtartott órák számát tekintve is, és a kutatási eredményeket tekintve is az Akadémia intézményhálózata az ország legnagyobb kutatásintenzív egyetemének, kutató egyetemének vagy elit egyetemének tekinthető. Emellett az adatokból világosan kiderül az, hogy 5-6 egyetem produkálja a magyar tudományos eredmények döntő részét.

Csak érdekességként jegyzem meg, hogy a napokban tárgyalásokat folytattam a nagy tartalomszolgáltatókkal, a Springerrel, a Thomson Reuters-szel az elektronikus információszolgáltatás megújítása kapcsán. Köszönöm a támogatást, amit a költségvetési törvényben kapott a magyar tudományos élet azáltal, hogy ez a program egy soron szerepel a költségvetésben. Nos, itt azt, hogy az előfizetett folyóiratokat, 2000-valahány folyóiratot fizetünk elő és jutunk hozzá elektronikus formában, tehát az interneten, megnézve azt, hogy hányan nézték meg, hányan töltötték le cikket erről a rendszerről, itt is pontosan ugyanaz a kép rajzolódik ki, hogy az az 5-6 egyetem használja igazából ezt a rendszert, ahol a tudományos eredmények létrejönnek.

Köszönöm szépen, elnök úr, ennyit szerettem volna bevezetesként elmondani, és természetesen a beszámolóban az azzal kapcsolatos képviselői kérdésekre szívesen válaszolok. Köszönöm szépen, elnök úr.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Mielőtt megadnám a szót a képviselő hölgyeknek és uraknak, a mai ülésünk formális célja és tárgya, hogy a jelentést tudomásul vegye, vagy nem, és ez egyben az általános vitára való alkalmasságról való döntés. A parlament plenáris ülés keretében fogja megvitatni - nyilván minden frakció hozzászólásaitól kísérve - a magyar tudomány helyzetéről szóló beszámolót, és majd a mi bizottságunkra vár a feladat, hogy egy országgyűlési határozati javaslatot szövegezzon, amelyik gyakorlatilag formális, a jelentés tudomásulvételére vonatkozó határozati javaslat. De erre majd külön össze kell ülnünk.

Tehát most a feladatunk az általános vitára való alkalmasság, formálisan a jelentés tudomásulvétele.

Kérdezem, ki az, aki hozzá kíván szólni, kérdése, észrevétele van a jelentéssel, illetve elnök úr szóbeli előterjesztésével kapcsolatban. Hiller István, majd Pósnán László!

Kérdések, vélemények

DR. HILLER ISTVÁN (MSZP): Köszönöm szépen. Először is fontosnak tartom és szimbolikusan is, hogy a bizottsági ülés szintjén is a Magyar Tudományos Akadémia elnöke fontosnak tartja, hogy megjelenjen. Ezt nagyon jó példának gondolom, hiszen az Oktatási és tudományos bizottság helyes gyakorlata, hogy viszonylag széles körben próbál tájékozódni. Elnök úr is tudja, ebben a bizottsági teremben általában a bizottsági elnök meghívására, de más meghívására is a magyar oktatási, tudományos élet számos intézménye vagy intézményének vezetője kap meghívást. Azt gondolom, hogy mások számára is példa lehet, ha

a Magyar Tudományos Akadémia elnöke el akar és el tud ide jönni, itt elmondja a véleményét, akkor ezt mások is illő és követendő dolognak tarthatják és tekinthetik.

Ami a lényegi véleményem: én a beszámolóban, amit az Akadémia kötelessége, hogy elkészítsen, mégsem látom a rutinmunkát, hanem inkább a kidolgozottságot. Egy olyan időszakot ölel magába, amikor nekünk volt módunk aktívan együtt dolgozni. Én ezt egy korrekt beszámolónak tartom, a kritikát is, meg az eredményeket is, amit magában foglal, a megfogalmazást és azt az egész környezetet, ahogy a magyar tudományos életet, annak változását vizsgálja, és a nemzetközi összefüggéseibe helyezi.

Az egy nagyon nehéz időszak volt, pénzügyi értelemben az állam, a költségvetés és az Akadémia viszonylatában egy nem konfliktusoktól mentes időszak, amikor nem az egyetértés vagy egyet nem értés, hanem más külső, mondom: elsősorban pénzügyi körülmények nehezítették a dolgokat. Az Akadémia el tudott indítani olyan programot, illetve a törvény kidolgozásával egy olyan irányt, ami azt hiszem, szintén megfelel a kornak, és az elmúlt időszak ezt bizonyította.

A konfliktusok bizonyos tekintetben túllépték az Akadémia falait, és az egyetlen kérdésem erre is vonatkozik, miközben itt jelzem akkor, hogy én a kérdésemet és a véleményemet egy hozzászólásban foglalom össze, és a krimi két változata közül azt választom, hogy előre lelőve a poént, mindenki követheti a véleményemet. Én ezt a véleményt, ahogy mondtam, korrektnek, precíznek tartom, el fogjuk fogadni és helyesnek tartom az egész beágyazottságát.

De visszatérve a konfliktusra, az akadémiai intézetek átalakításánál, összevonásánál voltak olyan periódusok, amikor akár a napi sajtó is foglalkozott ezzel a kérdéssel, kérdéskörrel, és nemcsak a tudományos élet. Ez persze azt is jelentette, hogy sarkosan jelentek meg vélemények, és így két év, majdnem három év időtartámban ezek nemcsak elcsitulni látszottak, hanem kevés szó esik róla.

Ezért a beszámoló kapcsán érdemes feleleveníteni. Azt szeretném kérdezni, elnök úr, hogy a Filozófiai Intézet ügye, ami annak idején visszhangot váltott ki, rendeződött-e, hogyan rendeződött, és az új akadémiai intézeti struktúrában a filozófia, mint tudomány, hogyan találja meg az institutionális helyét?

ELNÖK: Köszönöm szépen. Pószán László alelnök úr!

DR. PÓSZÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Örömmel hallgattam elnök úr beszámolóját, és különösen azt a részét, amikor arról beszélt, hogy Nobel-díjjal felérő nemzetközi elismerésben hány magyar részesült az elmúlt időben. Ez azért is töltött el elégedettséggel, jó érzéssel, büszkeséggel, mert ha emlékeim nem csalnak, akkor volt egy olyan minisztere ennek az országnak, aki felelt a tudomány és a kutatás dolgáért, Kóka Jánosnak hívták, és egykoron méltóztatott valami olyasmit mondani, hogy a Magyar Tudományos Akadémia ódon falai közül már kihaltak a nagy formátumú tudósok és kutatók. Sőt, még azt is mondta, amikor az akadémiai kérdéstről volt szó, hogy a békákat sem szokták megkérdezni a mocsárlecsapolás előtt.

Nos, ehhez képest azért azt látjuk, hogy az Akadémia és egyáltalán a tág értelemben vett magyar tudományos élet láthatóan magára talált, láthatóan lendületbe jött, és ez nemcsak szó szerint a Lendület Program apropóján értelmezendő, hanem a szó tág értelmében.

Ha az MTA átalakításának a kérdésére térünk ki, akkor ennek a szükségszerűségét azt hiszem, mindenki beláthatja. Főleg annak ismeretében, hogy az akkori széles sajtóvisszhang alapján elég megdöbbentő módon, de olyan hírek is napvilágot láttak, hogy a Magyar Tudományos Akadémia kutatóintézeteiben például tudományos minősítés nélkül is voltak alkalmazva emberek, amely azért valljuk be őszintén, hogy kissé meglepő és megdöbbentő.

Tehát láthatóan a dolgok tisztázása itt mégsem tűrt halasztást, és én örömmel hallottam, hogy azért az elmúlt esztendőben e téren elég jelentős előrelépések történtek.

Annak is örülök, hogy azok a megállapítások, amelyek egyébként már korábban is voltak, tegyük hozzá, mint például hogy Magyarországon alacsony a matematikai, a mérnöki vagy az informatikai képzettségük aránya, az most meghallgatásra is talált, mert ha belegondolunk, hogy a keretszámok kérdésében milyen természetű döntések születtek, akkor azt látjuk, hogy pontosan a tudományos életnek ezen megállapításait próbálja a kormányzat a gyakorlati élet oldalára átültetni.

A beszámolóban olvastam egy olyat, hogy 2009-2010-ben emelkedett a hazai kutatóhelyek, a K+F-szektorban foglalkoztatottak száma, és ez döntően a vállalati szféra tevékenysége nyomán következett be. Csak kérdezem elnök urat, hogy következik-e ebből az a megállapítás, vagy következhet-e – inkább feltételes módban mondom -, hogy a gazdasági válság idején a gazdasági szféra az innováció erősítésével próbált előremenekülni, tehát mondhatjuk-e ezt a megállapítást vagy kevésbé?

Az, hogy a források szűkek voltak, az azt hiszem, mindenki számára közzismert. Ahogyan a források felhasználásának a kevésbé hatékony volta is, hiszen elég csak arra utalni, ami szintén a napi sajtóban többször napvilágot látott, hogy mondjuk különböző K+F-forrásokat mennyire nem K+F-tevékenységre adtak ki vagy pályázatás formájában használtak fel.

Elnök úr írásos beszámolójában szerepel egy olyan kitétel, nem biztos, hogy most jól fogom idézni, hogy bizonyos egységek úgynevezett önálló tudománypolitikát folytattak, ha úgy tetszik, az állami koordinatív tevékenység gyengeségéből vagy hiányos voltából fakadóan önálló lábra álltak.

Kérdezem azt, hogy ezt a kevésbé koordinált, önálló lábon álló, önálló tudománypolitikai elképzeléseket sokszor egymás ellenében folytató gyakorlatot sikerült-e kiküszöbölni? Hogyan látja ezt elnök úr? Én remélem, hogy igen, remélem, hogy tudományos oldalról tekintve ugyanezt lehet mondani.

Még egy gyors kérdésem lenne: jóllehet időben még kevés rálátásunk van, hiszen mégiscsak egy új kezdeményezés, de a Lendület Program egyetemekre történő kiterjesztésével kapcsolatban vannak-e már olyan visszajelzések, amelyek alapján valamiféle véleményt mondjuk lehetne a dologgal kapcsolatban mondani? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Van-e egyéb kérdés, hozzászólás? Farkas Gergely!

FARKAS GERGELY (Jobbik): Köszönöm a szót, elnök úr. Tisztelt Elnök Úr! Általánosságban el kell mondanunk a jelentésről, hogy mi is egy precíz, alapos és kellően széles látókörű jelentésnek tartjuk, tehát ennek megfelelően támogatni fogjuk az általános vitára bocsátását is. Mindösszesen két kérdést szeretnék feltenni, amely ebből az időszakból fakad, de részben túl is nyúlik ezen az időszakon.

Az egyik: az MTA Q2 elnevezésű beruházással kapcsolatban szeretném kérni, hogy egy rövid tájékoztatást adjon ennek folyamatáról. Már csak azért is aktuális ez, mert talán egy hónappal ezelőtt félreértések jelentek meg itt a sajtóban, illetve mi is kíváncsian várjuk, hogy a 2013 őszi tervezett átadásra sikerül-e befejezni ezt a projektet. Bízunk benne, hogy ez így lesz.

A másik pedig: a Magyar Tudományos Művek Táráról szeretném kérni, hogy arról is egy rövid ismertetéssel szolgáljon elnök úr, ha már van itt lehetőségünk kérdezni öntől, ennek működéséről, hatékonyságáról, milyen költségvetésből, hogyan tud működni az intézménynek ezen része? Ezt is szeretnénk kérdezni. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Van-e egyéb kérdés? *(Nincs jelzés.)* Nincs. Elnök úr, akkor parancsolj!

Dr. Pálinkás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének válaszai az elhangzottakra

DR. PÁLINKÁS JÓZSEF, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke: Köszönöm szépen. Mindenekelőtt köszönöm a képviselő uraknak a szavait, amely a beszámoló elfogadására irányul, illetve ezt korrektnek és kidolgozottak nevezi.

Az intézetek átalakítása és a Filozófiai Intézet ügye egy kicsit elválasztandó egymástól, és itt Pósnán László kérdésében volt egy olyan, hogy a K+F-re vagy nem K+F-re fordítottak pénzeket korábban.

A Filozófiai Intézet ügye egy nem szerencsés kontextusba kerülő ügy. A korábbi tudományfinanszírozás, és azért tértem ki ilyen – ha úgy tetszik – részletesen arra, hogy a felfedező kutatásokat, a fejlesztéseket és a technológiai innovációt, annak követelményrendszerét, azt, hogy hogyan értékeljük, és azt is, hogy hogyan finanszírozzuk, válasszuk el egymástól. Ha ezekben nincs arány, nincs teljes egyensúly, akkor a kutatók is találékonyak, mint bárki más, ha innovációra jelentős források állnak rendelkezésre, miközben a felfedező kutatásokra nem, akkor elkezdnek átszivárogni és nem innovációt, vagy az innovációhoz kevés kapcsolattal rendelkező kutatásokat is ennek feltüntetni.

Itt tehát azt kell mondanom, hogy mind az intézményrendszer, amely nem tette világossá, hogy az OTKA megerősítésével – a következő napirendi pont ez lesz – a felfedező kutatásokat kell támogatni, és ott bíráljuk el azt, hogy a különböző területek, a társadalomtudomány, természettudomány, élettudományi területek milyen támogatásban részesülnek, és ne engedjük be a felfedező kutatásokat az innovációs források felhasználásába, csak akkor, ha valóban ilyen értéket, terméket állítanak elő.

Az a vita, amit a sajtó kiragadott a tudományos kontextusból, azt gondolom, hogy lezárult, a vita nem volt szerencsés, sok nem szerencsés dolog történik Magyarországon és más országban is.

A Filozófiai Intézet jelenleg a Bölcsészettudományi Központ egyik intézete. A távlati célunk az, hogy azok a kis intézmények, amelyeknek a kicsiny volta nem negatív jelző, csak azt jelzi, hogy egy 20 fős, 20 kutatót alkalmazó intézetet fölösleges olyan államigazgatási keretben működtetni, mint az Eötvös Loránd Tudományegyetemet. Tehát igazgatóval, igazgatóhelyetttel, gazdasági igazgatóval és ellenőrrel és még nem tudom, mi minden szükséges egy költségvetési intézménynél. Ezek az intézetek egy kutatóközpont részeként lényegében egy kutatócsoport módjára, egy tudományos műhely módjára működnek tovább, és a Filozófiai Intézet ezen intézmény keretében, ugyanúgy, mint a Régészeti Intézet, a Művészettörténeti Intézet, ennek a nagy egységnek része.

Hozzáteszem, hogy a négy hónapos vagy inkább három hónapos tapasztalat az intézetek megújításával, összevonásával – ki, melyik szót szereti használni – összességében máris pozitív, mert kialakultak, megerősödtek azok a szakmai kapcsolatok, amelyek korábban éppen a költségvetési forrásokért vagy az intézmény láthatóságáért folyó verseny miatt nem jöttek létre.

A Filozófiai Intézet a Bölcsészettudományi Kutatóközponton belül jól megtalálja a helyét, együtt tud működni a történettudományi kutatásokkal, együtt tud működni az ott lévő más intézetekkel. Azt gondolom tehát, hogy a Filozófiai Intézet – ha tetszik – ügye ezzel az átalakítással lezárul.

Ahogy a Társadalomtudományi Kutatóközpont, amely a korábbi Politikatudományi Intézetet, Szociológiai Intézetet, Kisebbségkutató Intézetet és a Jogtudományi Kutatóintézetet foglalja magában, ezek a területek Társadalomtudományi Kutatóközpont néven működnek tovább. Nyilvánvalóan azok a szakmai együttműködések, amelyek megvoltak, azok

megerősödnek. A Politikatudományi Intézet és a Szociológiai Intézet és a Kisebbségkutató Intézet között egyébként is jelentős volt az együttműködés, a legutóbbi nagy kutatási programjuk, az elitkutatásra vonatkozó program közös program volt, másrészt ezekben az intézetekben nem csupán a kutatói kíváncsiság vezérelte kutatások folynak, és ezt az intézetek időnként nem veszik jó néven. De kutatóintézetet meghatározott feladatokra hozunk létre, és azt gondolom, hogy Magyarországon van számos olyan jelentős társadalmi probléma, például a cigányság munkához juttatása, ennek a tudományos eszközökkel való elősegítése, aminek a magyarországi szociológiai kutatásoknak akkor is az előterében kell állni, ha a szociológusok között netán kevesen lennének az egyetemen, akik azt mondják, hogy ők ezzel akarnak foglalkozni. Egy professzionális kutatóintézetben a kutatói szabadságot és az autonómiát tiszteletben tartva, igenis, ki kell jelölni olyan programokat, amelyek az ország szempontjából fontosak, és ezeket a programokat ilyen intézményekben lehet és kell végrehajtani.

Pósán László képviselő úr is az intézmények átalakítására kérdezett rá. Valóban sok tennivalónk volt ezen a területen. Az intézmények száma: 40 intézmény volt, úgy nőtt ilyen nagyra, hogy először létrejött egy kutatócsoport, és aztán a kutatócsoport vezetője befolyásos ember lévén, elérte, hogy ez kutatóintézet legyen. Nézzünk ezekkel szembe. A 2011-es közgyűlésen, gyakorlatilag a közgyűlés napján, amikor a második ciklusra megválasztottak, egy nem konvencionális záróbeszédben bejelentettem, hogy azokkal a kérdésekkel, amelyekhez nem mertünk hozzányúlni évekig, évtizedekig, ahhoz most hozzányúlunk, és nem a beszámoló idejére vonatkozik ugyan, de nyilván a képviselő hölgyeket és urakat érdekli ez a kérdés, egy fél év alatt jelentős munkával az átalakítást elvégeztük. Itt nem szeretnék politikai felhangot adni ennek a dolognak, olyan módon tettük meg ezt az átalakítást, hogy gyakorlatilag a kutatóhálózat minden kutatójával volt módom beszélni, vagy minden kutatójának volt módja kérdést feltenni az Akadémia elnökének. Minden egyes kutatóközpontba elmentem, és ott kutatói fórumon ismertettem azt, hogy mi a célja ennek az átalakításnak, és az Akadémia közgyűlése 2011. december 5-én 70 százalék fölötti szavazati aránnyal szavazta meg ezt a – azt gondolom, ha csak a számokat tekintjük is – jelentős átalakítást.

A természettudományok helyzete. Itt utalnom kell arra, hogy ez a kérdés nem a kutatóintézetekben, hanem a közoktatásban dől el. Ezért tartom rendkívül fontosnak azt, hogy a közoktatásban a helyes arányok kialakuljanak. A közoktatásban a művészetoktatásra, a nemzeti műveltséghez tartozó területekre, történelemre, irodalomra, a testnevelésre éppúgy szükség van, mint a megfelelő természettudományos műveltségre. Ezért remélem, hogy a nemzeti alaptanterv is megfelelő hangsúlyt helyez arra, hogy a természetismeret oktatása a diákok számára ne valami túlélendő feladat legyen, hanem olyan, amiben valamennyire örömeiket is lelik.

Ezen a területen a bizottság meggyőződésem szerint jelentős vitákat folytat. Én csak azt szeretném jelezni, hogy a Magyar Tudományos Akadémiának, a magyar tudománynak elemi érdeke az, hogy a közoktatásban megfelelő súlyt kapjon a természettudomány, és megfelelő inspirációt kapjanak mind a tanárok, mind a tanulók arra, hogy a természettudományok, pontosabban fogalmazva: a természet ismerete iránti igényük növekedjen.

A vállalati szféra ráfordítása növekedett. A beszámolóban kitérek arra, hogy ebben az időszakban ennek volt, vagy talán még mára is átnyúlik egy negatív eleme. Engedjék meg, hogy erről mondjak három mondatot.

Akkor, amikor egy tudomány- és fejlesztéspolitikai – mert ezt ne válasszuk el egymástól – célokat tűz ki, megint csak nagyon óvatosnak kell lenni abban, hogy azt is lássuk, hogy ezek a célok adott esetben hol kerülhetők meg. Tehát hiába írunk ki olyan fejlesztési pályázatokat, amelyekben azt mondjuk, hogy erre csak cégek pályázhatnak, de ha lehetővé tesszük azt, hogy egy egyetem vagy kutatóintézet létrehozzon egy céget, majd ez a cég

pályázik, elnyeri a pályázatot, az egyetemen és a kutatóintézetben pedig elvégzik a kutatást, akkor csak látszólag oldottuk meg azt a problémát, hogy legyenek Magyarországon olyan fejlesztések és olyan innovációs tevékenység, amely hozzájárul a gazdaság, az ipar és a szolgáltatások fejlesztéséhez.

Ezt a fajta kiskaput is célszerű lezárni, hogy egy három hónapja egy egyetem által létrehozott cég által elnyert pályázatot, illetve annak a végrehajtását, netán egy céggel, nagy céggel közös konzorciumban végrehajtott fejlesztést, azt igazán a vállalati szféra fejlesztésének tekintsük. Jelentős összegek mentek el állami forrásból vállalati fejlesztésekre, amelyek nem igazán innovatív vállalati fejlesztések voltak, hanem inkább a vállalatoknak egyfajta visszatámogatása az Innovációs Alapból.

Pósán képviselő úr említette a hatékonyságot. Valóban, az intézmények, amennyiben nincs erős intézményi vezetés, akkor az emberi természetből adódóan hajlanak egyfajta kényelmességre. Az átalakítás az Akadémián azt a célt szolgálja, hogy a hatékonyságot mérni tudjuk, az intézményeket szembesíteni tudjuk a helyzetükkel. 2012 folyamán egyébként nemzetközi értékelést fogunk elvégezni az intézmények jelentős részénél, és szembesítjük az intézményeket most már nem a szomszéd kutató véleményével, amire azt mondja, hogy tulajdonképpen azért mondta, mert korábban konfliktusuk volt, hanem olyan nemzetközi értékelő csapattal, akiről azt remélem, hogy elfogulatlan. Zárójelben jegyzem meg, hogy a 2012-re kiírt Lendület pályázatot és a 2012-re kiírt infrastruktúra pályázatot angol nyelven kellett beadni, és bevonunk jelentős számú külföldi bírálót is.

Azt, hogy mi kutatás és fejlesztés, és mi nem az, ezt is érintette képviselő úr, a Szabadalmi Hivatalhoz került annak értékelése, hogy a vállalatok által beadott javaslatok kutatásfejlesztésnek minősülnek-e vagy sem. Itt is voltak olyan esetek, amikor egy-egy vállalat megpróbálta akár az udvar lekövezését is innovációnak feltüntetni, vagy a nagyvállalat azt, hogy pattogatott kukoricából vagy sós mogyoróból fogy-e több, ennek a felmérését kutatásfejlesztési projektként feltüntetni. Azt gondolom, hogy ezen a területen elindult egy, nevezzük tisztulási folyamatnak.

Az önálló tudománypolitikát a beszámolóban úgy értettem, hogy Magyarországon korábban a NKTH, most a Nemzeti Innovációs Hivatal, az OTKA, hivatalból a kormány, de a Tudományos Akadémia is folytat egyfajta tudománypolitikát. Én mindig azt sürgettem, és ezt az OTKA elnökének is sokszor elmondtam, hogy az OTKA ne csináljon tudománypolitikát, az OTKA programokat, tudományos programokat finanszírozzon.

A tudománypolitikát a nagy intézményeknek kell folytatniuk, és természetesen a kormánynak. A Nemzeti Kutatási Innovációs és Tudománypolitikai Tanács megalakulása és működése az utóbbi jó pár évben a legeredményesebbnek és a leghatékonyabbnak tűnik. Nem tapasztaltam korábban azt, hogy ez vagy hasonló tanács ilyen mélységgel foglalkozott volna a tudománypolitika kérdéseivel, és olyan döntések véleményezésre ezen tanács elé kerülnek, amelyek nagy kérdések. Például a felfedező kutatásokra és az innovációra szánt összeg aránya, a nagy beruházások aránya.

A Lendület Program. A Lendület Program már az első évben jelentős hatást váltott ki azáltal, hogy felmutattuk annak a lehetőségét, hogy viszonylag kevés pénzből, 260 millió forintból, ami természetesen mindannyiunknak sok pénz személyesen, de intézményi szinten nem nagy pénz, meg tudtuk mutatni azt, hogy a legeredményesebb, legkiválóbb, legígéretesebb kutatóknak Magyarországon az európaihoz hasonló körülményeket tudunk biztosítani, és ezek a fiatal kutatók azok, akik igazából átrendezik az intézmények költségvetését. Lehet bármilyen bölcs az Akadémia elnöke, nem fogja tudni olyan jól megmondani, hogy mely irányokba kell fejleszteni, mintha ráhagyjuk ezt a világban legeredményesebb, nagyjából 30-45 közötti kutatókra. Ha azt mondjuk nekik, hogy finanszírozzuk a kutatásaidat, és mondd meg, hogy melyik intézménybe szeretnél menni, az ő döntésük, természetesen az intézet döntésével, plusz a döntéshozóknak azzal a döntésével,

hogy erre pénzt adnak, talán a legjobban orientálja a magyarországi kutatásokat. Az első két évben jól látszott, hogy a kutatóintézetek közül melyek azok, amelyek képesek kutatókat vonzani, és melyek azok, amelyek kevésbé képesek kutatókat vonzani. Ezt - mint mondtam – 2011-ben az egyetemekre is kiterjesztettük, nagyon sok, tavaly is száz pályázat érkezett, ebből 16 pályázatot tudtunk finanszírozni. Egy év telt el, az eredményeknek még nem történt meg az értékelése, de abból, hogy idén 133 pályázat érkezett és a pályázatokat áttekintve azt látom, hogy igen eredményes kutatók pályáznak, és ez lehetőséget ad az egyetemeknek arra, hogy a kutatásaikat egy független csatornán – ha tetszik – finanszírozzák.

Kérem, hogy semelyik egyetemi vezető ne sértődjön meg ezért, itt most nem fog, mert azt hiszem, nincsenek itt, de ha a sajtóban netán olvassák, az egyetemeknek a sajátos helyzetükből adódóan néhány tízmillió vagy esetleg százmillió forint a kutatásokban, ha nem meghatározott célhoz rendeljük hozzá, akkor egy vödör víz a sivatagban. Ha ezeket a forrásokat a legkiemelkedőbb kutatókhoz úgymond rendeljük hozzá, akkor jelentős eredményeket produkálhatnak.

A következő konkrét kérdés a Q2 beruházás. Egy bedőlt PPP-beruházást „mentettünk meg”. A megmentésben nekünk is szerepünk volt, a kormány szerepe azonban jóval nagyobb, hiszen a forrás, a pénz onnan származik. Végigéltük a magyarországi beruházások összes kínját, azzal, hogy hogyan tudjuk megvásárolni a területet, hogyan tudjuk megvásárolni az egynegyedéig vagy 25 százalékig kész épületet, majd a közbeszerzést. A beruházás elindult. A tendert január 25-én bontottuk, februárban megtörtént a beruházó kiválasztása, és a beruházás jelenleg folyik. A sajtóban ez gyakran előfordul, hogy az a hír, hogy a postás megharapta a kutyát, és az nem hír, hogy a kutya megharapta a postást. Az épületben, mivel meg kellett erősíteni a földemet, hiszen ez egy irodaháznak lett tervezve, most pedig egy kutatólaboratóriumokat magában foglaló épület lesz belőle, ezért néhány falat le kellett bontani. Ez a beruházás egészéhez képest elenyésző. Úgy tűnik, hogy a korábbi tervekhez képest az épületet költséghatékonyabban tudjuk megépíteni. Ebben persze benne van az építőipar elég rossz helyzete, tehát az építőipar ilyen helyzetben nyilván a tendereknél jóval kedvezőbb ajánlatot tesz.

Azt is hadd tegyem hozzá, hogy az épületet olyan szempontból is mintának szánjuk, hogy ez egy környezetbarát, energiahatékony, a megújuló energiaforrásokat felhasználó épület lesz, a tetején napkollektorokkal.

A Magyar Tudományos Művek Táráról hosszan is beszélhetnék, megpróbálok röviden. Mint ahogy más területeken is, az Akadémián is voltak versengő adatbázisok. Volt két adatbázis az Akadémián, az egyiket az egyik csoport menedzselte és tartotta fontosnak, a másikat a másik, és volt, aki azt mondta, hogy az egyik, és akkor a másik pedig beleolvad ebbe. Ez megtörtént.

Az egyik adatbázist úgy hívták, hogy köztestületi publikációs adattár, a helyi szleng csak KPA-ként emlegette, a másikat TPA-nak nevezték, mert az pedig tudományos publikációs adattár volt. Ezeknek az összevonása megtörtént. A Kutatásszervezési Intézet, amelynek a pontos feladatait én nem láttam, ez az intézmény megszűnt, egy része a könyvtárba került, ami tudományelemzési kérdésekkel foglalkozik, az adatbázisok pedig az Akadémia titkárságához.

Ez a Magyar Tudományos Művek Tára azzal az ambícióval indult, hogy valamennyi, Magyarországon megszülető tudományos mű pontos bibliográfiai adatai, adott esetben a teljes szöveg szerepeljen ebben a Tudományos Művek Tárában. Ilyen módon a pályázatoknál az a meglehetősen bonyolult adminisztrációs rendszer, ami kéri a publikációkat, a hivatkozásokat, és aztán lehet vitázni azon, hogy ezek most pontosak vagy nem pontosak, igazából véve szigorú jogi értelemben nem használhatom azt, hogy közhiteles adatbázis, de lényegében egy közhiteles adatbázisa jön létre a Magyarországon megjelenő tudományos műveknek, és ez az

adattár mind az egyetemi értékeléseknél, mind a kutatóintézetek értékelésénél, mind egyéni tudományos teljesítmény értékelésénél használható lesz.

Képviselő úr, ennyit szerettem volna ehhez elmondani. Elnök úr, köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Elnézést, nem mutattam be elnök úr munkatársait, Kindert Juditot, Kotán Attilát, Szarka Lászlót, akiket tisztelettel köszöntök. Közben felbukkant egy rövid időre Fónagy János államtitkár úr, de aztán elment. Szerintem ő nem a ti napirendi pontotokkal kapcsolatban jött, bár a K+F terén lehet, hogy még lenne is helye.

Köszönjük a részletes ismertetőt, illetve a válaszokat. A sajtó írt arról, hogy a nemzeti alaptantervhez az Akadémia véleményt készített. Ezt nem hozta nyilvánosságra, lehet, hogy bizottságunkat érdekelné. Elnök úr, majd vagy a szerző, vagy a címzett bocsássa rendelkezésünkre az Akadémia véleményét a nemzeti alaptantervről, hiszen azok a viták, amelyek különösen a természettudományos oktatás kapcsán folynak - de tudom, hogy az Akadémia véleménye szerteágazó, valamennyi részterületet érinti -, érdekelhetik a bizottságot.

Én az engedélyetek nélkül ezt nem osztom szét a képviselőknek, tehát kihasználom, hogy Kis Norbert itt van, kérek, tolmácsolj a tárcának, hogy szeretnénk kérni a jóváhagyását, hogy az Akadémia álláspontját a bizottság tagjai megismerhessék. Ha lennél kedves, valamelyik miniszteri értekezleten ezt felvetni.

A Tudományos Művek Tára fejlesztésénél szerintem, ha az Akadémia most kér pénzt a preinternetes korszak digitalizálására, akkor most ennek jó szezonja van, azt gondolom, hogy nyerne erre forrást. Köszönjük szépen.

Szavazás az általános vitára alkalmasságról

Egy szavazás van előttünk. Ki az, aki elfogadja a jelentést, ezzel az általános vitára alkalmasnak tartja? Kérem, szavazzanak! (*Szavazás.*) A bizottság egyhangúlag döntött. Az ellenzék természetesen ennek ellenére kisebbségi véleményt formálhat, bár furcsa lenne. Én a többségi vélemény kifejtésére Pósnál alelnök urat kérem, hogy mikor lesz a vita, azt majd eldönti a Házbizottság.

Kíváncok kisebbségi előadót állítani? (*Dr. Hiller István: Nem. Milyen kisebbségit? Végre egységben vagyunk!*) Ez nem lenne meglepő a mai világban.

Jó, akkor Pósnál Lászlót kérjük meg a bizottság véleményének a tolmácsolására. Köszönöm szépen, elnök úr, hogy eljöttetek és további jó munkát kívánok!

DR. PÁLINKÁS JÓZSEF, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke: Elnök úr, ha megengeded, mivel az OTKA érinti az Akadémiát, még maradnék.

Az Országos Tudományos Alapprogramokról szóló 1997. évi CXXXVI. törvény módosításáról szóló T/6570. számú törvényjavaslat

ELNÖK: Megtisztelsz bennünket. Természetesen. A második napirendi pontunk az OTKA, az Országos Tudományos Alapprogramról szóló törvény módosítására vonatkozó javaslat. Kis Norbert helyettes államtitkár úr és Kardon Béla fősztályvezető van jelen. Tisztelettel megadnám a szót. Parancsolj!

Dr. Kis Norbert helyettes államtitkár szóbeli kiegészítése

DR. KIS NORBERT helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Köszönöm szépen, elnök úr. Tisztelt Bizottság! Ez a törvény-előterjesztés úgy gondoljuk, hogy egy jó példája annak, hogy a kormányzat a szabályozási környezet kialakításával miként igyekszik támogatni a Magyar Tudományos Akadémia tevékenységét, céljait, eredményeit. Az OTKA-ról szóló törvény egy olyan jogszabály, amely az elmúlt esztendőben vagy

évtizedben viszonylag ritkán esett át módosításon. Ebből fakadóan vannak olyan részei a törvény-előterjesztésnek, amelyek inkább formális vagy jogtechnikai természetűek, és fakadnak abból, hogy már nem léteznek vagy megváltoztak azok a szervezetek, amelyeknek valamilyen szerepet ad a törvény az OTKA működésében, valamint nyilván a kormányzati struktúra szakminiszteri ágazati felelősségváltása is nyomot hagy ezen a törvény-előterjesztésen. De azt gondolom, hogy ezek inkább a technikai természetű részéhez tartoznak a törvény-előterjesztésnek.

Ami az egyik lényegi eleme ennek a törvény-előterjesztésnek, és hangsúlyoznám, hogy a Magyar Tudományos Akadémiával, illetőleg az OTKA-bizottság elnökével is egyeztetve született meg ez a törvény-előterjesztés, az egyfelől azt a pályázati időszakra vonatkozó szabályozást érinti, amely eddig főszabályként három évben maximálta a pályázati időtartamot, és ez emelkedik négy évre. Ez a főszabály, tehát 3-ról 4 évre.

A másik fontos szabály pedig az OTKA évenkénti költségvetési kötelezettségvállalásának a plafonját emeli fel, egyfelől hozzáigazítja ezt a költségvetési ütemezési maximalizálást az új szabályhoz, tehát hogy 3 évről 4 évre nő a főszabálykénti maximuma a pályázati időszaknak, tehát a jelenlegi szabály, amely 3 évre osztotta be évenként a költségvetési vállalásnak a maximumát, az most 4 évre osztja be évenként. És ami talán a leglényegesebb, hogy megemeli azt a maximumot, amely az OTKA számára az adott évre vonatkozóan költségvetési mozgásteret biztosít.

Úgy gondolom, hogy egy általános vita előkészítésénél nagyon fontos az, hogy a törvényjavaslat indoklása világosan bemutassa azokat az okokat, amelyek miatt ez a módosítás szükségessé vált. Azt remélem, hogy az indoklás felsorolja azokat az együttható okokat, amelyek egyébként önmagukban is, de együtt hatásukban mindenképpen indokolják azt, hogy az OTKA az eddigieknél nagyobb költségvetési mozgásteret kapjon a törvény által, az adott évre vonatkozóan.

Ezek az indokok kiegészülnek azzal, hogy a részletes indoklás számba veszi azt, hogy jelent-e bármilyen kockázatot akár a költségvetés, az MTA, az OTKA működése szempontjából ez a módosítás, és meggyőző lehet remélhetőleg ez az indoklás, hogy nem jelent ilyen értelemben kockázatot ez a módosítás.

Mivel jeleztem, hogy az MTA-val és az OTKA-val együttműködésben, az ő igényeiket, javaslataikat maximálisan figyelembe véve döntött a kormány erről a törvény-előterjesztésről, kérem a bizottság támogatását az általános vitára bocsátáshoz. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Van-e kérdés a törvényjavaslattal kapcsolatban? A feladatunk az általános vitára való alkalmasság megvitatása, majd ha lesznek módosító javaslatok, akkor persze azt is napirendre vesszük. Farkas Gergely, parancsolj!

Kérdések, észrevételek

FARKAS GERGELY (Jobbik): Köszönöm a szót. Alapvetően mi is támogatjuk az általános vitára bocsátást, hiszen részben technikai jellegű átvezetésekről van szó, részben olyan módosításokról, amelyekkel mi is egyetértünk, például a 3 év 4 évre emelése. Egyetlenegy paragrafus kapcsán szeretnék kérdést feltenni, ami bennünk aggályokat vet fel, ez a 4. §, amely úgy szól, hogy innentől kezdve csak a nyertes pályázatok, illetve ezen pályázatokra kiosztott támogatási összegek lesznek nyilvánosak, ellentétben a korábbi gyakorlattal, amikor is minden pályázat nyilvános volt. Így tudni lehetett azt, hogy ki nem nyert, illetve hogy miért nem nyertek.

Személyiségi jogokra hivatkoznak, amit mi nem teljesen értünk, és számos civil pályázaton tudni lehet azt, hogy ki nem nyert és miért. Úgyhogy ez az a pont, amivel nem értünk itt az előterjesztéssel egyet, és erre szeretnénk valamilyen magyarázatot kapni, kérem,

illetve akár ennek a módosítását is, hiszen továbbra is azt tartanánk jónak, ha a nem nyert pályázatok esetén is nyilvánosak lennének ennek nevei, illetve indokai. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Pósan László alelnök úr!

DR. PÓSÁN LÁSZLÓ (Fidesz): Köszönöm szépen. Nekem is csak nagyon rövid kérdéseim lennének. Az egyik a művészeti egyetemek rektori széke a Rektori Konferenciával együtt jelöl egy alelnököt. A kérdésem csak arra vonatkozik, nem megbántva ezzel senkit, vagy remélem, nem megbántva, mert az OTKA a felfedező kutatásokra hivatott pénzügyi alap lenne, úgyhogy csak kérdezem, hogy a művészeti oldalnak ebben miért van szerepe, vagy milyen szerepe lehetséges? Lehet, hogy én vagyok tudatlan, de ez ügyben szeretnék egy választ kapni.

A másik gyors kérdés pedig a következő: ezek a technikai változtatások, akár a kötelezettségekre vonatkozóan, kezelni tudják-e azt a problémát, ami az elmúlt 10-15 vagy akár 20 évben többször előjött, hogy a benyújtott OTKA-pályázat kalkulált bizonyos kiadási kötelezettségekkel, akár áfatétellel vagy bármi egyébvel, ami időközben mondjuk adótörvények során megváltozik, ellenben az OTKA benyújtásakor és az abban foglalt költségvetés tervezésekor még más értékekkel szerepeltek, ami akár adott esetben a végkimenetelt is képes volt felborítani, volt erre sajnos példa az elmúlt időszakokban.

Tehát ezzel lehet-e kezelni az ilyen típusú problémákat vagy sem? Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük. Van-e egyéb kérdés, észrevétel? Közben hadd tolmácsoljam Osztolján Ágnes alelnök asszony szavait, aki az allergia miatt nem tud szólni, hogy az ő pártja is ezt a bizonyos nyilvánosság klauzulát, a 4. §-t kifogásolja, és az eredeti, ma érvényben lévő nyilvánossági szabályokat látná jónak.

Van-e kérdés, észrevétel? (*Nincs jelzés.*) Nincsen. Parancsoljatok!

Dr. Kis Norbert helyettes államtitkár válaszai az elhangzottakra

DR. KIS NORBERT helyettes államtitkár (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Nagyon szépen köszönöm a kérdéseket. Amikor ez a javaslat megszületett, nevezetesen hogy azok a pályázatok, amelyek végeredményben semmiféle előnyt nem élveztek az OTKA döntése által, tehát nem jutottak támogatáshoz, ne kerüljenek a jogszabály által kötelezően előírt módon nyilvánosságra, egyfelől ez a javaslat épült az Európai Unió K+F keretprogramjának a gyakorlatára, amely szintén azt írja elő, hogy a nyertes pályázat, mivel nyert és előnyöket élvez, ezért megkapja a publicitást, a nem nyertes pályázat esetén ilyen publicitás nincsen.

Tehát a legnagyobb uniós K+F pályázati programban is ez a gyakorlat. Ilyen értelemben ez nem szükségszerűség, tehát nem egy törvényi harmonizációról van szó, de mint jó gyakorlat, ez az uniós gyakorlat lebegett az előterjesztő szeme előtt, amikor ez a javaslat megfogalmazódott.

Nem ezt emeli ki a részletes indoklás, hiszen még egyszer mondom: nem egy kötelező jogharmonizációról van szó, így ebből akár félreértés is lehetett volna. Alapvetően a jogászok által felvetett alapjogi, személyiségi probléma domborodott ki, és erre hivatkozik a részletes indoklás, mely szerint az a pályázat, amely végül is nem érte el a pályázó célját, nem részesült támogatásban, ott problémákat okozhat a jogosultak, az alapjogi jogosultak jogainak szempontjából az, hogy ha az ő ilyen értelemben sikertelen, eredménytelen pályázatukat nyilvánosságra hozzuk.

Ez egy személyiségi jogi argumentáció, amelynek engedett a törvény-előterjesztő, és ezt erősítette még egyszer hangsúlyozom az uniós gyakorlatra hivatkozás.

A második kérdés Pósan képviselő úr részéről a rektori székek, illetve a művészeti egyetemek rektori széke nevű érdekképviselői grémium, amely az MRK mellett, az MRK-val

együtt alkotja a felsőoktatás átfogó érdekképviselőjét. Ez volt eddig is a gyakorlat. Jelenleg is működik ez a gyakorlat, így nem a művészeti felsőoktatás vagy a művészeti kutatások relevanciáját mérlegeltük akkor, amikor nem javasoltuk módosítani ezt a szabályt, hanem változatlanul az a gyakorlat jelent meg és kapott megerősítést a módosítás hiányában, hogy a felsőoktatás egész vertikuma jelenjen meg, amikor az egyik alelnök személyére javaslat születik.

Ezért nem változik ez a szabálya a törvénynek. Lehet, hogy nem derül ki ebből az egy rendelkezésből így, de lényeges, hogy itt nem egy új szabályról van szó, hanem megtartja az eddigi szabályozást az egyik alelnök személyére vonatkozó javaslattétel folyamatában.

Ami Pósnán képviselő úr második kérdését, azt a problémát illeti, hogy menet közben, tehát már a projekt megvalósítása során növekedhetnek a projekt költségei, és hogy ez a törvénymódosítás reflektál-e erre a problémára, nyilván látni kell azt, hogy az OTKA működésének ez egy szabályozási szintje, ha tetszik, a legmagasabb szabályozási szintje, amely nem reflektál minden problémára. Azt mondanám, hogy áttételesen nyilván annak, hogy emelkedik az OTKA éves költségvetési kötelezettségvállalási plafonja, éppenséggel még szerepe is lehet abban, hogy egy ilyen problémát orvosoljon az OTKA, de alapvetően azt a fajta rugalmasságot, amit Pósnán képviselő úr felvet, az OTKA működésének pénzügyi adminisztrációjában és döntéshozatalában nem a törvény kezeli azon a szinten, amit a képviselő úr vár, hanem nyilván az OTKA működésére vonatkozó egyéb szabályok. Tehát nem célja, de adott esetben lehet egy olyan hatása ennek a törvénymódosításnak, hogy az OTKA pénzügyi döntéshozatalában azt a belső rugalmasságot, amit a probléma megoldása igényel, támogatja az éves költségvetési maximumnak a megemelése.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm.

Őszintén szólva az utolsó kérdésre adott választ nem pontosan értem, hogy most akkor igen vagy nem, mert ez egy probléma; bár, megjegyzem, van egy ennél jóval nagyobb probléma, az európai uniós fejlesztések forintban való nyilvántartása, ami az árfolyam-ingadozás miatt az utóbbi években programok bedőléséhez vezetett - nem a ti felelőségetek, csak hogy érzékeljük, hogy ezek a gondok nagyon határozottan jelen vannak a mindennapjainkban. És erre, amit az alelnök úr felvetett, különösen hogy három évről négy évre nyúlik a programidő, valamilyen strukturált intézményi válasz kell. Feltehetően adójogszabályok, áfa-, egészségügyi, nyugdíj járulék-változások lesznek a jövőben is, bár reményeink szerint egyre kisebbek, de azért lesznek, és a programok biztonsága érdekében erre valamilyen válasszal rendelkezni kell, nem biztos, hogy törvényeket, hanem eljárási szabályokat kell hozni. Tehát nagy tisztelettel tolmácsoljuk az OTKÁ-nak magának, hogy alkosson ilyen jellegű szabályokat, és ezekről adjon nekünk hírt, hogyha ez tolmácsolható ennek a demokratikusan megválasztott bizottságnak. Tolmácsolható, Norbert? *(Dr. Pálinkás József bólogat.)*

DR. KIS NORBERT (Nemzeti Erőforrás Minisztérium): Természetesen tolmácsolható, de ahogy az elnök úr is említette, úgy gondoljuk, hogy nem törvényi szabályozási szint az, amin meg kell oldani ezt az ügyet, hanem az OTKA Bizottság szabályozási szintje.

ELNÖK: Világos, de mi - azon túl, hogy persze a jogalkotás a dolgunk - néha szeretünk a valósággal is foglalkozni, tehát valóságos problémákra keresni megoldást. *(Edelényi Zsuzsánnának:)* Ezért, Zsuzsanna, akkor írjunk egy levelet az OTKA fungáló elnökének, hogy erre ők milyen megoldást látnának jónak, egyetértve azzal, hogy nem

jogalkotási, parlamenti jogalkotási feladatról van szó, hanem eljárási szabályok kialakításáról. Jó? *(Általános helyeslés.)*

Van-e kérdés? *(Senki nem jelentkezik.)* Nincs.

Határozathozatal

Szavazzunk az általános vitára való alkalmasságról! Aki egyetért velem, kérem, most emelje fel a kezét! *(Szavazás.)* Egyhangúnak tűnik. Van-e valaki ellene? *(Szavazás.)* Tartózkodott-e valaki? *(Szavazás.)* Egyhangú igen.

A bizottsági előadó kijelölése

Kíván-e a bizottságunk előadót állítani? Ma este lesz ennek a vitája. *(Dr. Pósnak Lászlónak:)* László, nem úszod meg a ma estét, jó? *(Dr. Pósnak László:)* Jó. Akkor Pósnak László alelnök úr a feladat, hogy a szavazásokat követően megnyíló általános vitában képviselje bizottságunk véleményét.

Mindenkinek köszönöm a részvételt.

Egyebek

Kérdezem, hogy az egyebek keretében van-e észrevétel, bejelentenivaló. *(Senki nem jelentkezik.)* Jövő héten feltehetően csak akkor tartunk ülést, ha vannak módosító javaslatok az OTKÁ-hoz, hiszen a jelentéshez nem lehet módosító indítvány, és a jelentésre vonatkozó határozati javaslatot ráérünk két hét múlva elfogadni.

Jó munkát kívánok mindenkinek! A bizottsági ülést bezárom.

(Az ülés befejezésének időpontja: 11 óra 25 perc)

Pokorni Zoltán
a bizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Pavlánszky Éva és Molnár Emese